

Na Velehrad nejen za Cyrilem a Metodějem

TEXT: TOMÁŠ REZEK

Za poslední tři roky prošel areál velehradského kláštera velkou proměnou. V roce 1 150. výročí příchodu svatých Cyrila a Metoděje se z Velehradu stalo živé kulturní centrum s magickou spiritualitou.

Letošní cyrilometodějské jubileum bylo připomenuto jak se patří. Oslovy vyvrcholily 5. července celonárodní poutí za účasti legáta papeže a s ní spojeními Dny lidí dobré vůle v obnoveném velehradském klášterním areálu. Pokud jste se tedy ještě letos na Velehrad nepodívali, určitě si brzy udělejte čas na výlet. Vydat se k němu můžete po tzv. Poutní cestě růžence, a to pěšky nebo na kole. Jde o čtyři kilometry dlouhou cyklostezku vedoucí k Velehradu z velkomoravského Veligradu, tj. Starého Města u Uherského Hradiště. Je na ní umístěno dvacet zastavení růžencové modlitby, které svým tvarem připomínají boží muka. Od vlakového nádraží ve Starém

spojení

Vlakem do Starého Města u Uherského Hradiště

První cestující přijeli vlakem do Starého Města u Uherského Hradiště 1. května roku 1841. Dnes zastavují na staroměstském nádraží vlaky jedoucí mezi Břeclaví a Přerovem (č. 330), ale také po trati z Vlárského průsmyku (č. 341). Nejvýhodnější vlakové spojení si snadno vyhledáte na www.cd.cz nebo vám poradí na tel. 840 112 113.

ze Zlína středu	za 31 minut
z Olomouce hl. n.	za 48 minut
z Brna hl. n.	za 76 minut
z Ostravy hl. n.	za 79 minut

Soutěž

Zodpovězte správně následující otázku a vyhrajte jeden ze tří stolních Velehradských kalendářů 2014, které do soutěže poskytl Římskokatolická farnost Velehrad.

Ve kterém roce získala velehradská bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje od papeže Jana Pavla II. vyznamenání Zlatá růže?

A) 1985 B) 1990 C) 2000

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na www.cdprovas.cz do 21. listopadu.

Správná odpověď

z minulého čísla je C) 1589.

Cyriometodějská tradice

Kláster – první cisterciácký u nás – založili na počátku 13. století český král Přemysl Otakar I. a jeho bratr, moravský markrabě Vladislav Jindřich, nedaleko Veligradu (Starého Města u Uh. Hradiště), tedy místa, kde podle legendy (zřejmě roku 883) přijal jejich předek, český kníže Bořivoj, jako první Přemyslovec od Metoděje křest. V době baroka byli sv. Cyril a Metoděj uctíványi patrony Moravy, což se odrazilo i na výzdobě klášterního kostela. V 19. století – v době národního obrození, kdy sílil cyriometodějský kult – se stal Velehrad poutním místem a kostel Nanebevzetí Panny Marie se považuje za nejpmátnější svatyni Slovanů. Od roku 1881 má Velehrad relikviář sv. Cyrila (relikvií je část pravého předloktí světce). V roce 1928 byl kostel povýšen na baziliku minor a o čtyři roky později se sv. Cyril a Metoděj stali jejími spolupatrony.

Foto: ©/ku/8881 Dreamstime.com

Bazilika se Zlatou růží

Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje je srdcem velehradského kláštera. Patří k několika málo svatyním, které se pyšní papežským vyznamenáním Zlatá růže (v roce 1985 ho získala od papeže Jana Pavla II.). Chrám je přístupný po celý rok a můžete si ho projít s průvodcem nebo samostatně. Pokud se rozhodnete pro individuální prohlídku, s historií a uměleckou hodnotou tohoto místa vás seznámí informační panely. Zjistíte z nich například, že svatyně původně sloužila pouze mnichům (až do zrušení kláštera v roce 1784) a obyvatelé předklášteří využívali k modlitbám nedaleký kostelík Zjevení Páně (tzv. Cyrilku), i ten byl nedávno nákladně rekonstruován a patří k neopomenutelným památkám velehradského areálu.

Jedinečné chórové lavice

Že mniši nepočítali s přítomností nečlenů řádu v bazilice, dosvědčují i chórové lavice,

kteří zabírají velkou část hlavní lodi. Jsou dlouhé 15 metrů, obě mají 18 sedadel a velehradští cisterciáci na ně usedali sedmkrát denně. Pohled ze zadní části lodí na oltář původně zakrývaly ještě lavice opata a převora. Ty ale byly po zrušení kláštera odstraněny a nedochovaly se. Na zadních stěnách lavic uvidíte ve dvou patrech na šedesát postav světců a andělů. Hlavní loď baziliky také vyniká jedinečně vymalovanou klenbou. Jsou na ní vyobrazeny i důležité dějinné události, třeba křest krále Svatopluka solunskými bratry sv. Cyrilem a Metodějem nebo vypálení velehradského opatství moravskými husity v roce 1421.

Před čím se modlil papež?

Jako všechny cisterciácké kostely je i velehradská bazilika zasvěcena Nanebevzetí Panny Marie a tomu je podřízena i výzdoba chrámu. Presbytář, tedy prostor kolem hlavního oltáře, dominuje obraz, na němž odnášejí andělé Ježíšovu matku do nebe. V bazilice byste ale určitě neměli minout bez povšimnutí ještě jeden obraz Panny Marie. Najdete ho v kapli Panny Marie Matky jednoty křesťanů a jde o kopii byzantské ikony z římské baziliky Panny Marie Větší, v níž roku 868 papež Hadrián II. schválil slovanské bohosižebné knihy Konstantina (Cyrila) a Metoděje. K tomuto velehradskému obrazu se přicházejí modlit věřící za sjednocení církve. Roku 1990 tak učinil i papež Jan Pavel II. a podtrhl tak význam Velehradu jako mostu mezi východní a západní křesťanskou tradicí. ■

Foto: Francisek Isgrichter/Velehrad

Městě vás na začátek cyklostezky dovede červené turistické značení.

Co je na Velehradě nového?

Novou stavbou velehradského kláštera je 70 metrů dlouhá ohradní zeď, která poutní prostor odděluje od rušné Hradištské silnice. Betonový skelet ohradní zdi byl obezděn reznými cihlami a kromě devíti průchozích „kaplí“ s lavičkami zdobí zeď osm barokních soch světců. Nádvoří před bazilikou bylo nově vydlážděno, prostor kolem ní kráší zeleň a úpravy doznal i park okolo klášterních budov. Rekonstrukcí bývalých objektů sýpky a konírny vznikl multifunkční Velehradský dům svatých Cyrila a Metoděje. V něm najdete infocentrum, občerstvení, cukrárnu, poutní prodejnu a také výstavní prostory. Do nich je umístěno Muzeum Bible a expozice s názvem Velehrad na křižovatkách evropských dějin.

Areál velehradského kláštera.

